

Vsa steklarska industrija paralizirana vsled stavke

15,000 delavcev v steklarnah v Ohio, Pennsylvaniji, West Virginiji in Louisiani, ki producira 85% vsega stekla za avtomobile in 93% vsega stekla za okna v Združenih državah, je opusto delo. Gre za priznanje unije in višjo mezo. Stavkovni konflikti v drugih industrijah

Toledo, O., 17. dec. — Tu je zastavljalo 7000 delavcev v steklarskih tovarnah Libbey-Owens-Ford, kar pomeni, da je število stavkujočih delavcev v steklarski industriji v Združenih državah naraslo brez malega na 15,000. Druge prizadete steklarne so v Pittsburghu, Pa., Charlestonu, W. Va., Shreveportu, La. in Ottawii, Ill.

Toledski steklarji so se pridružili stavki na poziv svoje organizacije, ki je že sita zavlačevanja pogajanj s strani Pittsburgh Plate Glass Co., Libbey-Owens-Ford in drugih družb. Glavne točke spora so priznanje unije na vsaj trti in zvišanje meze. Predstavniki družb pravijo, da unija zahteva preveč; zaprto delavnico in "checkoff" poleg višje meze. Glenn W. McCabe, predsednik unije steklarskih delavcev zanika, da unija zahteva zaprto delavnico in "checkoff". McCabe je zdaj v Washingtonu, kjer konferira s Homerjem Martinom, predsednikom unije avtomobilskih delavcev in s Johnom L. Lewisom, voditeljem odbora za industrijski unionizem. Obe uniji sta namreč vtežani v tem odboru.

Vse prizadete steklarne producira 85% vsega stekla za avtomobile in 93% vsega stekla za okna v Združenih državah. Kriza je torej resna, kajti stavka je paralizirala brez malega vso industrijo stekla v Ameriki. Avtne družbe imajo stekla v zalogi komaj za mesec dni.

Detroit, Mich., 17. dec. — Sedem stavke v tukajšnji avtomobilski industriji so se začele razširjati na Kanado. Včeraj je 140 delavcev "obsedel" v tovarni Kelsey Wheel Co. v Windsorju, Ont. Detroitške tovarne te družbe počivajo vsled stavke že štiri dni.

Park City, Utah, 17. dec. — Stavka rudarjev v tukajšnjih srebrnih rudnikih je bila zadnje dni končana. Koliko so rudarji pridobili, če so kaj, ni še znano.

Brophy zahteva akcijo proti morilcem

Dva ubita v policijskem navalu na stavkarje

Pittsburgh, Pa. — (FP) — John Brophy, direktor Odbora za industrijsko organizacijo, je pozval gubernerja G. H. Earleja, naj podvzame akcijo proti policajem v Chesterju, Pa., ki so odgovorni za umor dveh stavkarjev, članov unije ladjedeljskih delavcev, ki sta padla pred ladjedeljskim Sun Shipbuilding Co. Bitka se je razvila, ko so skušali stavkarski, katere je protiktirala policija, prodrati vrste piketov, ki so oblegali ladjedelnico.

"Zahtevam, da teko nastopite proti policajem, ki so prekršili meje svoje oblasti," pravi Brophy v protestu, ki ga je naslovil gubernerju. "Avtoritete naj akribijo, da se stavkarjem ne bo krtila pravica mirnega piketiranja. Policija ne sme ubijati naših ljudi, zato odredite takojšnjo preiskavo, da pridejo moriki pred sodišče in dobijo zasluženo kazen."

Razredna vojna končana v Rusiji

Vlada bo ščitila pravice posameznikov

Moskva, 17. dec. — Sovjetska vlada je pričela s splošno kampanjo enoforsiranja osebnih pravic državljanov v smislu pravišij nove sovjetske ustave, ki garantirajo te pravice. Razredna vojna v sovjetski Rusiji je končana in vlada je posvarila uradnike, da bodo kaznovani, če bodo zapostavljali ljudi iz socialnih ozirov.

Policija, ki je bila v uradnem proglasu imenovana milica, je bila instruirana, kako mora nastopati napram državljanom. Registracijske komisije v Leningradu, ki so bile obdružene, da so kratile volilno pravico nekaterim zaradi socialnih ozirov, so bile posvarjene, da morajo suspendirati svoje aktivnosti.

"Gorje nesposobnemu, trdemu in b' okrajšnemu uradniku, ki ne izvršuje svojih dolžnosti v smislu Stalinovih načel, ki so vključena v naši novi ustavi," se glasilo svarilo v Izvestijih, glasilo sovjetske vlade. "Nepremagljiva sila sovjetskega javnega mnenja bo brezobzirno kaznovala vsakega, ki ne bo častno nosil zastave sovjetske demokracije."

Sovjetski tiak je obširno opisoval slučaj direktorja stanovanjskega departamenta, člana sovjeta v Kijevu, ki ni hotel odkazati sobe neki ženski, češ, da je prej spadala med buržoazijo. Direktor je bil takoj odstavljen, nakar je bila sklicana seja članov krajevnega sovjeta, na kateri so bili vsi stanovanjski direktorji posvarjeni, da ne smejo zapostavljati nobenega državljanja.

Neki moskovski policaj je bil discipliniran, ker je robato nastopil proti nekemu jeklarskemu delavcu, ki je bil član tovarniškega sovjeta. Velik trušč je sovjetsko časopisje napravilo, ko je prejelo informacijo, da neka učiteljica pretepa šolarje. Telesna kazen je prepovedana v ruskih šolah in v veljavi je tudi odredba, ki določa kazni za starše, ki pretepaajo svoje otroke.

Ceprov so avtoritete izjavile, da je razredna vojna v Sovjetski uniji končana, bo vlada še nadalje vodila kampanjo proti elementom, ki so osumljeni nelojalnosti napram državi.

Protivojna agitacija med študenti

Madison, Wis. — "Action", glasilo Zveze visokolskih študentov, je objavilo članek, v katerem naglašajo, da je sedaj bolj ko kdaj prej potrebna opozicija proti vojni. Članek, ki ima naslov "Jaz sem izdajalec", urgira dijake, naj vsi položijo oksofordsko prisego, da ne bodo sluščili v nobeni vojni, zaeno pa opozarja, da je kongres v zadržnem zasedanju določil velikanke aropriacije za ojačanje oborožene sile na suhem, morju in v zraku. "Ako bomo vsi položili oksofordsko prisego, bomo uverili administracijo, da ameriški ljudstvo je proti vojni," piše glasilo.

Domače vesti

Prosveta odšla v Španijo

Chicago. — Na prošnjo slovenskih prostovoljcev v ljudski armadi v Španiji, da bi radi čitali slovenske časopise iz Amerike — samo take, ki so protifašistični — smo te dni poslali velik zavoj Prosvete na naslov Dragotina Gustinčiča v Albaceti, Španija, čigar prošnja je bila objavljena v Proletarcu.

Spet nesreča pod zemljo

Bishop, Pa. — Josip Morgel, član društva 203 SNP, se je te dni težko pobli pri delu v premogovniku in nahaja se v bolnišnici St. Francis v Pittsburghu, Pa.

Clevelandske vesti

Cleveland. — Zadnje dni je umrla Lucija Ule, roj. Miklavčič, stara 52 let in doma iz Nove vasi pri Zatični. V Ameriki je bila 31 let in tu zapuška moža in štiri sinove, v Minnesoti pa brata. — Dalje je umrla Frances Lavrin, stara 52 let in rojena v Gradencah pri Žužemberku. V Ameriki je živela 37 let in tu zapuška moža, sina in tri hčere. — Nadalje je v bolnišnici umrla Lucija Kramer, stara 40 let in doma iz Zagreba. — Theresa Narobe je prejela žalostno vest o smrti svojega očeta Jožefa Kovača v Domžalah v starosti 76 let, Julija Metelko je takisto prejela žalostno vest o smrti svoje matere Heleno Grabnar v Ardu pri Krškem v starosti 78 let.

Vesti iz Južne Amerike

Buenos Aires, Arg. — Poročili so se v tukajšnji slovenski naselbini: Alojz Cigoj iz Malova na Vipavskem in Fani Berlot iz Kanala ter Marko Gulini iz Vrtojbe pri Gorici in Rafaela Krpan iz Bukovice pri Gorici.

Trockij se je premislil: ne gre v Mehiko

Oslo, Norveška, 17. dec. — Leon Trockij ne pojde v Mehiko, čeprav mu je mehikiška vlada dovolila, da lahko pride, če bo držal prste proč od politike. In baš zaradi tega noče iti, ker bi rad bil v nepretrgani zvezi s svojimi pristaši po vsem svetu. Trockijev rok za bivanje na Norveškem poteče jutri, on pa ups, da mu ga vlada podaljša.

Rudarška unija dobila novega predsednika

Gillespie, Ill. — Joe Ozanic je nasledil Williama Kecka kot predsednik progresivne rudarske unije, kaže izid glasovanja. Claude E. Pearcey, bivši predsednik, je bil "voljen za tajnika te organizacije, ki je bila ustanovljena po sporu z Lewisovo unijo UMWA. Progresivna unija ima pogodbe z velikim številom malih operatorjev, do čim Lewisova kontrolira vse večje premogovnike v državi.

Konferenca socialdemokratov

Reading, Pa. — Tukajšnji list Reading Labor Advocate poroča,

Fasisti obnovili napade na Madrid

Največja flota sovražnih letal nad mestom

Madrid, 17. dec. — Fasisti so spet dobili novo zalogo bojnih aeroplanov iz Italije in včeraj so obnovili zračne napade na Madrid. Mesta samega niso dosegli, metali pa so bombe na predmestje Majadahondo in delavski predel Cuatro Caminos na severozahodnem robu mesta in okrog 20 oseb je bilo ubitih in 50 ranjenih. Fasisti so imeli v zraku 58 letal, največje število hkratu do danes, toda vlada letala, petnajst po številu, se jih niso ustrašila, napadla so jih, odgnala proč od mesta in vrgla štiri fasiste v plamenu na tla.

Vsa znamenja kažejo, da bo Francova fašistična armada, pojačana z Nemci in Italijani, obnovila napade na Madrid z več strani hkratu. Vsekakor pridejo napadi od zapada in severozhoda, kjer pa so linije brambovcov dobro pripravljene. Tamkaj se nahaja na tisoče protifašističnih Italijanov in Nemcev, ki komaj čakajo, da se spopadejo s svojimi fašističnimi rojaki.

Barcelona, 17. dec. — Tri fašistična letala so včeraj prvič napadla obrežje Katalonije ob francoski meji. Fasisti so vrgli 19 bomb na luko Bou in Culeiro, ki so razdejali kos železniške proge in štiri vagona s pomoranci, ki so bile namenjene v Francijo. To je edina železniška zveza med Katalonijo in Francijo, po kateri prihajajo prostovoljci v Španijo. — Katalonska vlada se je včeraj reorganizirala in Jose Tarradellas je ostal na krmilu.

Gibraltar, 17. dec. — Kapitan angleškega parnika City of Oxford, ki je včeraj pripil sem, je sporočil v London, da ga je ustavila nemška križarka Deutschland ob obrežju Portugalske. Križarka je hotela vedeti, kam gre in kaj vozi, toda angleški kapitan se ni zmenil za Nemce in je šel svojo pot neoviran.

Rudarji podvojili plačo z unijo

Potosi, Mo. — Rudarji 'tifa', neke vrste kleja ali šote za kemikalije, v okraju Washingtonu so si z organizacijo več kakor podvojili plače. Prej so bili še slabše plačani kakor pa plantažni delavci na jugu. Nekako pred dvema letoma so revoltirali in se pridružili Mine, Mill and Smelter Workers uniji. V daljši stavki so bili prisiljeni vrniti se na delo z manjšimi koncesijami, toda ker organizacije niso opustili, marveč se je oklenili, so si sčasoma relativno precej izboljšali svoj položaj. Po novi lestvici prejema 65.50 za tono "tifa" v primeri z okrog 33 pred organiziranjem, zunanji delavci pa minimalno tri dolarje na dan. Prizadetih je 2500 delavcev.

da bo v bližnji bodočnosti sklicana splošna konferenca socialdemokratov — desničarskih socialistov, ki so odstopili iz stranke. Njihovodja je Louis Waldman v New Yorku.

POGAJANJA MED KITAJSKO VLADO IN REBELI

Nanking skuša izsiliti izpustitev ugrabljenega diktatorja

CASOPISJE PODPIRA VLADO

Nanking, 17. dec. — Današnje poročilo se glasi, da so kitajske čete, ki so zveze vladi in Kaišeku, obkolile Sianfu, glavno mesto province Senai, kjer se nahaja diktator Kaišek v ujetništvu, in maršal Čang Hsueh-liang, ki je Kaišeka ujel, je danes ponudil pogoje za izpustitev Čanga Kaišeka in njegovih tovarišev. Čang se pogaja z vojnimi ministrom Ho Jing-činom, ki poveljuje armadi, katere oblega Sianfu.

Sanghaj, 17. dec. — Borba med dvema kitajskima armadama, vladnimi in rebelnimi četami, se zdaj vrši za Čanga Kaišeka, kitajskega diktatorja, katerega so vojaški rebeli pod vodstvom maršala Čanga Hsueh-lianga ugrabili zadnjo soboto. Vojni minister nankingske vlade, general Ho Jing-čin, ki je dobil kontrolo nad armado po ugrabljenju diktatorja, je mobiliziral deset vojaških divizij, okrog 76,000 mož, in jih poslal v provinco Senai, da izsilijo izpustitev Kaišeka, če je še živ. Zadnja poročila javljajo o vročih bitkah med rebeli in vladnimi četami v bližini glavnega mesta te province, toda podrobnosti niso znane.

Nankingska vlada je nagnala, da je dala zadnjo priliko maršalu Hsueh-liangu, vojnemu lordu in bivšemu gubernerju Mandžurije, da izpusti diktatorja. "Ako se bo Hsueh-liang še nadalje upiral, bomo udarili z vso silo, da uklonimo rebele," se glasilo ultimatum nankingske vlade.

Da li se bo Kitajska izvlekla iz krize sedaj, ko je izgubila svojega močnega moža, ne da bi se iz tega izcimila civilna vojna, bo pokazal razvoj dogodkov v prihodnjih par dneh. To priznava visoki uradnik nankingske vlade, ki so razglasili obsedno stanje, da preprečijo izgrede in politične demonstracije.

Vojaški uporniki so po ugrabljenju Kaišeka in njegovih generalov zahtevali, da morajo komunisti dobiti besedo v nankingski vladi in da mora ta napovedati vojno Japoniki, ki je osvobodila Mandžurijo in druge kitajske teritorije. Sedaj se je izvedelo, da je med onimi, katere so rebeli ugrabili, tudi American Royal Leonard, ki je bil priden letalski posadki v Hankowu.

Vest iz Čengtova, važnega železniškega pričišča, se glasi, da je Hsueh-liang po izbruhu revolte v provinci Senai pozval vladne toplaške enote, ki so stražile to križišče, naj se mu pridružijo, kar pa so odklonile.

Yu Yu-jen, vodja nacionalistične stranke in načelnik nankingske vladnega sveta, je bil včeraj imenovan za mirovnega komisarja. Tu pravijo, da bo takoj odpotoval v provinco Senai, kjer se bo pogajal z vojaškimi rebeli glede izpustitve diktatorja Kaišeka. On ima prijatelje med voditelji upornikov in nankingska vlada upa, da bo njegova misija uspešna.

W. K. Donald, v Avstraliji rojen svetovalec nankingskega režima, je zdaj na poti v Nanking iz province Senai. Pred odhodom je informiral vlado, da je videl ugrabljenega diktatorja zadnji terek in da so ga rebeli zagotovili, da ne bodo storili nič hudega Kaišeku, če bo zavzel bolj militantno stališče proti japonskim militaristom in uveljavil nekatere reforme. Poleg tega uporniki zahtevajo odstranitev

Vseameriška mirovna pogodba sprejeta

Skupna akcija proti zunanjim sovražnikom

Buenos Aires, Argentina, 17. dec. — Upanje predsednika Roosevelta, ki ga je izrekel v svojem govoru ob otvoritvi panameriške konference, da bodo ameriške republike stale rama ob rami in se skupno borile proti zunanjim napadnim državi, se je včeraj uresničilo, ko so reprezentante teh republik soglasno odobrili mirovni pakt, ki ga je predložila delegacija Združenih držav. Ta pakt bo stopil v veljavo, kadar ga bodo ratificirale zbornice vseh ameriških republik, ki so reprezentirane na konferenci.

Resolucija ameriškega državnega tajnika Cordella Hulla, ki urgira ratifikacijo petih še obstoječih mirovnih dogovorov, je bila tudi sprejeta. Dalje je konferenca odobrila protokol, ki je bil sprejet na panameriški konferenci v Montevideosu l. 1933, ki govori o neumešljanju ene države v notranje zadeve druge.

Sprejeta je bila resolucija, da se zadeva ustanovitve panameriškega razsodišča odgodi do prihodnje konference, ki se bo vršila v Lima, Peru, čez dve leti, medtem pa naj Panameriška unija, katere glavni stan je v Washingtonu, D. C., študira različne faze tega načrta.

Priporočilo, naj bodo konvencije in pogodbe, sprejete na tej konferenci, odprte drugim državam na ameriškem kontinentu, da se bo lahko pridruži tudi Kanada, je bilo soglasno odobreno. Druge resolucije naglašajo potrebo izenačenja mednarodnega prava na ameriškem kontinentu pod vodstvom Panameriške unije. Vsaka država naj pojasni svoje stališče o detajlih mednarodnega prava, Panameriška unija pa naj zbira podatke. Ustanovitev panameriške akademije mednarodnega prava, ki naj bi silila oni v Haagu, Nizozemska. Ustanovitev komisij, ki naj bi vodile program panameriškega prosvetnega sodelovanja.

Po sprejetju teh načrtov in resolucij so imeli delegatje navdušene govore, v katerih so poudarili sprejeti mirovni pakt in politiko "dobrega sosedstva med ameriški republikami."

Edvard izstopi iz angleške cerkve!

Njegova poroka z Wally bo civilna

Enzenfeld, Avstrija, 17. dec. — Bivši angleški kralj Edvard izstopi iz angleške ali anglikanske cerkve in se poroči s svojo izvoljenko Wally Simpsonovo po civilnem obredu. To bo njegov odgovor nadškofu iz Canterburyja, primasu anglikanske cerkve, ki je zadnjo nedeljo v radiu mikastil Edvarda, češ, da je slab vernik, slab kristjan, ker se misli oženiti z dvakrat ločeno žensko.

Edvard je pisal svojemu bratu, novemu kralju Georgeju VI., naj porabi vpliv krone in prepreči nadaljnje napade nadškofa in škofov anglikanske cerkve na njegovo osebo. Edvard je v nepretrgani telefonični zvezi s svojo nevesto Wally, ki se še vedno nahaja v Cannesu na francoski rivjeri.

Poravnava stavke na vidiku

Chicago. — Izgledi kažejo, da bo stavka krojačev v tovarni Schaffner & Marx kmalu poravnana. Izbruhnila je 4. decembra kot protest proti priga-

BURŽUJSKA ZAROTNICA PROTI DELAVSTVU V ŠPANIJU

Odpri konflikt med liberalci in delavstvom v Kataloniji

100 ZAROTNIKOV ARETIRANIH

New York. — New York Times je zadnje dni objavil vest iz Barcelone, da je bilo tamkaj aretiranih okrog sto "fašističnih zarotnikov," med katerimi so nekateri vodilni člani dveh buržvazno liberalnih strank, ki so vdale Katalonijo zadnjih šest let.

Poročilo ni povsem jasno, toda vsakogar gre za zaroto buržvaznih elementov, ki bi radi razorožili delavstvo in ustavili civilno vojno v Španiji na podlagi načrta, da fašistični general Franco obdrži okupirano ozemlje, Katalonija pa postane neodvisna buržvazna republika.

Listi so pred nekaj tedni poročali, da je s to sugestijo all načrtom prišla v Pariz neka deputacija liberalcev iz Katalonije. Možno je, da sta se Blumova vlada in Anglija poslužili prav tega načrta za njun najnovejši maneuver, da se ustavi civilna vojna v Španiji in odredi plebiscit, po katerem bi se špansko ljudstvo izreklo, pod katero vlado hoče spadati: pod fašistično s generalom Francmom na čelu ali pod delavsko, katero vodi socialist Largo Caballero. Tak "plebiscit" je madriška vlada odklonila, kakor so zadnje dni poročali listi, češ, da se je špansko ljudstvo proslava februarja izreklo, kakšno vlado hoče.

Poročilo New York Timesa omenja, da je bil prijet kot vodilni zarotnik Andreu Robertes, komisar javnega reda in načelnik civilne (državne) garde ter policije v Kataloniji. Med aretiranci je tudi tajnik liberalne stranke Estat Catala, večje število drugih vodilnih članov te in tudi druge liberalne stranke pod imenom Catalan Esquerra. Aretiran, toda izpuščen je bil tudi predsednik katalonskega parlamenta Juan Casanovas, "ki se je igral z načrti zarotnikov, toda jih je zavrgel." Casanovas je deana roka predsednika Katalonije Companysa.

Zadnji dni so listi poročali, da je katalonska vlada v Barceloni podala ostavko. V vladi, katere je bila sestavljena 26. septembra, so delavci imeli večino, toda vsa važna ministrstva so ostala v rokah liberalcev — obramba, finance, šolstvo in notranja varnost.

Med obema skupinama so globoke idejne razlike. Liberalci hočejo buržvazno republiko, delavstvo, ki je večinoma anarhistično in sindikalistično in možno organizirano, pa naravno hoče delavsko državo. Katalonija je najbolj industrialna provinca v Španiji. Da fašistični puč ni uspel tudi v Kataloniji, marveč je bil zaden v nekaj dneh, se ima delavstvo zahvaliti le sebi. Takoj po puču je udrljo v vladne orožarne, se brez vladnega dovoljenja oborožilo in zadušilo fašistični puč.

Soditi po teh aretacijah "fašističnih," namreč buržvazskih zarotnikov in reorganiziranje katalonske vlade, je nevarnost za pobratimstvo s Francmom na podlagi prej omenjenega načrta — razkosanje Španije med fašiste in liberalce — za enkrat minila.

ujastvu. Kompanija trdi, da dogovor, ki ga je sklenila s unijo Amalgamated Clothing Workers, dovoljuje priglasništvo, do čim stavkarji to zaničujejo. Eksekutiva unije ni sancionirala stavke,

Stanovanje farmskega najemnika v Arkanzasu.

KRIŠTOF DIMAČ

Special JACK LONDON. — Iz angleščine prevedel FRANCE MAGAJNA

Dali so ji ime "Stavbišna družba Trarara." Predlog, naj bi delnice plačali drugi dan v Dawsonu, so zavrgli, in sicer radi tega, ker je bilo pričakovati, da bi se tedaj hoteli vrniti še tisti prebivalci Dawsona, ki niso bili navzoči. Sklenili so, naj vsakdo na mestu plača odboru svoj delež. Ob velikem ognju, ki so ga zakurili na ledu ob vznožju drče, je odbor izročil vsakega navzočemu, ki je plačal deset dolarjev, tozadevno potrdilo. Dvajset tehnic, ki so jih brž prinesli iz Dawsona, je pa tehtalo zlati prah.

Ob mraku je bilo to delo končano in v "mestu" Trarara je zopet zavladal mir. Ostala sta samo Dimač in Čok in v koči poživala večerjo. Pregledovala sta seznam delničarjev in se smejala. Štirinajstosemstoštirinajdesetdeset je bilo vseh. Na varnem kraju v koči so pa stale rejene vrečice, ki so vsebovale zlatega prahu za osemindesettisočsedemstoštirideset dolarjev.

"Ampak poglavitnega cilja pa vendar še nisi dosegel," je rekel Čok.

"Ne boj se, saj bo kmalu tukaj," je Dimač prepričevalno rekel. "Je rojen pustolovec in igravec. Ko mu bo Breck na skrivaj zapetal tisto stvar, bo takoj pridiral sem. Niti srčna bolezen bi ga ne zadržala."

Še preden je minila ura, je nekdo potrkal na vrata. Vstopil je Wild Water, ki mu je sledil Vilko Slanovec. Njune oči so bliskovito švigale sem in tja po koči in se ustavile v kotu na skrbno zakritem vitlu.

"Pa recimo, da bi rad kupil tisočdvesto delnic," je čez pol ure razpravljaval Wild Water, "tedaj bi te in tistih pettisoč, ki sta jih prodala danes, štela skupaj šesttisočdvesto. Vama bi jih ostalo šesttisočtristo. Torej bi prvo besedo še vedno imela vidva."

"Kaj ti pa bo toliko stavbišč?" ga je vprašal Čok.

"Na to vprašanje boš laže odgovoril ti nego jaz," je odvrnil Wild Water. "Med nami reče, no," je dodal, ko mu je pogled splaval v kot k zakritemu vitlu, "je tukaj zares krassen razgled!"

"Toda Vilko hoče tudi nekaj," je dejal Dimač. "Midva jih pa ne moreva prodati več nego petsto."

"Koliko bi rad vložil?" je Wild Water vprašal Slanovca.

"Oh, recimo pettisoč. Več nisem mogel zbrati."

"Wild Water," je začel Dimač z istim čemer-nim glasom, "če bi ne bila tako dobra znanca, bi ti ne prodal niti ene delnice. Sicer jih pa itak ne prodava več nego petsto in vsaka vaju bo stala petdeset dolarjev. To je moja zadnja beseda in če nisi zadovoljen, lahko noč! Vilko naj jih vzame sto, ti pa štiristo."

Drugi dan se je Dawson pričel amejati, in sicer kar zarana zjutraj, ko se je Dimač približal črni deški, ki je visela na vratih prodajalne A. C. družbe, in pribli nanjo razglasil. Še preden je zabil zadnji žebelj, so se začeli zbirati ljudje in mu gledali čez rame. Vest o razglasu se je po bliskovito razširila po mestu in kmalu se je pred prodajalno zbrala stoglavna množica, ki bi bila rada izvedela, kaj pravi razglas. Ker vsem ni bilo mogoče do deske, so izbrali nekoga, ki jim je čital na glas. Mnogi so dolgo stali v snegu in večkrat zapored poslušali branje, da bi si zapomnili sočno besedilo, ki se je glasilo takole:

Stavbišna družba Trarara podaja svoje račune na steni. To je njen prvi in zadnji račun.

Vsak delničar, ki ne mara darovati deset dolarjev dawsonski splošni bolnici, dobi svojih deset dolarjev nazaj, če se osebno zgleda pri Wild Water Charleyu. Če jih pa ne dobi pri njem, jih čisto gotovo dobi pri Krištofu Dimaču.

Frank Kroll:

Strahovi

To, kar bom sedaj pripovedoval, se je zgodilo v rudarskem okrožju na Štajerskem. Tam je bil tudi kamnolom, v katerem je delal Jože Bonbič ter s tem služil vsakdanji kruh sebi, svoji ženi in edini hčerki Anici. Nad kamnolomom je čepela mala hišica, dom Bonbičeve družine. Iz te hišice je Bonbič zjutraj odhajal na delo v kamnolom in se zvečer vračal domov.

Dolga leta je Bonbič še delal v tistem kamnolomu, njegova žena pa se je doma ukvarjala s šivanjem. Zaslutek je bil sicer skromen, vendar sta zakonca s svojo hčerko živeva v zadovoljstvu. Imela sta nekaj denarja, s katerim sta razpolagala kakor se spodobijo preprosti delavski družini. Skoparila baš nista in razmetavala tudi ne.

Kakor neštete delavske družine, ki kujejo načrte, kako bodo zgradile boljše bodočnost, pa se taki načrti v skoro vseh slučajih izjalovijo, tako sta tudi zakonca Bonbič kovala načrte, a vse se je drugače obrnilo. V družino je posegla smrt s svojo

kruto roko in na tragičen način vzela življenje reditelju in gospodarju.

Nekega dne je odšel Bonbič na delo v kamnolom kakor navadno, a živ se ni več vrnil domov. Ko je stal na veliki skali, mu je naenkrat zmanjkalo tal pod nogami in telebnil je v vrtoglavno globočino. Zlomil si je tilnik in bil na mestu mrtev. Ostali delavci so hitro priskočili svojemu tovarišu na pomoč, a v njem je že ugasnila iskrna življenja. Napravili so nosilnico, položili truplo Bonbiča nanjo in odnesli na njegov dom.

Zena se je silno prestrašila, ko so ji prinesli truplo mrtvega moža. Plakala je, da bi se morala kamnu smiliti, ko se je prej vesela hišica naenkrat spremeni-la v dom žalosti in obupa. Nade, načrti so bili pokopani, ko je smrt tako tragično uničila Bonbičovo življenje.

Nekaj dni pozneje so ga zagrebli v črno zemljo, toda tragedija je ostala v spominu vseh, ki so hodili na delo v kamnolom. Vdova Cena se je končno pomirila in rišla dalje. Še bolj se je oprijela šivanja, ker sedaj ni mogla pričakovati pomoči od drugih rok. Smrt ji je vzela

Prejemki in izdatki

Za 4874 delnic po 10 dol. prejeli.....\$48,740.00
Dwightu Sandersonu za stavbišne mesta Trarara plačali.....10,000.00
Za razne stroške, kakor za smodnik, svedro, vitel, vknjiženje deležev itd.....1,000.00
Dawsonski splošni bolnici.....37,740.00

Skupaj.....\$48,740.00

Od Vilka Slanovca za 100 delnic, zasebno kupljenih po 50 dol., prejeli.....5,000.00
Od Wild Water Charleya za 400 delnic, zasebno kupljenih po 50 dol., prejeli.....20,000.00
Vilku Slanovcu v pripoznanje za njegove agitatorske zasluge plačali.....5,000.00
Dawsonski splošni bolnici.....3,000.00
Krištofu Dimaču in Jačku Čoku za izgubo pri-jačeni kupčiji in za duševne bolečine pre-ostanek.....17,000.00

Skupaj.....25,000.00

Število še neprodanih delnic je 7126. Imata jih Krištof Dimač in Jack Čok. Vredne niso počenega groša. Te delnice lahko brezplačno dobi vsak prebivalec Dawsona, ki hrepeni po miru in tišini bodočega mesta Trarara.

Opomba: Za mir in tišino v mestu Trarara se jamči za večne čase.

Krištof Dimač s. r., Jačok s. r.,
predsednik, tajnik.

DVANAJSTO POGAVLJE

Kako žudovita stvar je ženaka

"Sploh pa opažam, da ne sliši kaj posebno v sveti zakon," je menil Čok, nadaljevalje pogovor o ženitvi, ki sta ga začela pred nekaj minutami.

Dimač mu ni odgovoril, ampak je, sedeč na robu spalne vreče, pregledoval noge psu, ki je v anegu renče ležal vznak. Čok je pa čepel pri ognju in obračal nad plamenom kadečci se mokasin, ki ga je imel natakjenega na palici. Pri tem je skrbno motril obraz svojega tovariša.

"Poškili no tja gori in poglej, kako lepe barve ima severni sij," je nadaljeval Čok. "Ali je ničemnurn, kaj? Prav tak je, kakor kakšna metaljasta plesavka v kratkem krilu. Najboljše med njimi so ničemurne, kadar niso prismojene. In mačke so vse, kar jih je, od najmanjše do največje, od najzlažje pa do najgrše. Prav zares, požrešne levinje in rjoveče hijene so, kadar pridejo na sled možu, ki ga hočejo zaplesti v svoje mreže."

Tudi ta samogovor je izkoprnel v nič. Dimač je pas naposled zvezal, ker ga je bil hotel ugrizniti, in je še nadalje preiskoval njegove razprskane in krvaveče šape.

"Hm!" je godrnjal Čok. "Jaz bi se morda niti ne mogel oženiti, če bi se tudi hotel! Morda bi pa zdaj že bil oženjen, če bi je ne bil mahnil v tele severne gozde. Dimač, ali bi rad vedel, kaj me je rešilo? Povedal ti bom. Moja široka pljuča. Pred vsako sem zbežal. Rad bi poznal tako krilo, ki bi me pripravilo ob sapo." Dimač je pustil psa in tudi začel obračati mokasine, ki so se sušili in parili na palici. "Jutri bova morala počivati," je rekel, "in psom napraviti mokasine. Je pravi zlodej, ta ledeni drobiž. Vse noge jim bo razmesaril."

"Morala bi potovati," je ugovarjal Čok. "Živil nimava niti toliko, da bi zadostovala za povratek. Ko bi nama vsaj kakšen karibu (severni jelen) prišel nasproti ali pa tisti beli Indijanci. Pa kaj kmalu, sicer bova pojedla pse s njihovimi razbolelimi nogami vred. Pravim, kdo je neki kdaj videl tiste bele Indijance? Zdi se mi, da je vse edinole prazna govorica. Sploh pa, kako more biti Indijanec bel? Prav tako naravno bi bilo, če bi rekel bel črnc. Dimač, ne bo drugače, jutri bova morala pot nadaljevati. Saj vidiš, da ni ne duha ne sluha o divjačini. Niti zajčjega sledu nisva videla ves prošli teden, kajne? Potrebno je torej, da se umakneva iz tega mrtvega kraja kam drugam, kjer nama bo morda kaj živega mesa čez pot steklo."

(Dalje prihodnjih.)

Ko je prišla snov, je hčerka takoj opazila, da je mati silno razburjena. "Kaj ti je, ker si tako bleda in sakaj trepetiš?" jo je vprašala.

"Oh, v tem kamnolomu sem slišala glas tvojega očeta. Njegov duh hodi nazaj, le pojdi z menoj tja, pa ga boš slišala."

Hčerka ni bila baš strahopetna in je ubogala mater. Oddala sta in kmalu dospeli do obronka gozda, pod katerim se je nahajal kamnolom. Tu sta se ustavili in prisluhnili.

"Ali slišiš?" je vprašala mati.

"Da," je odgovorila hčerka, ki je tako vlekla na ušesa, da se skoro ni upala dihati. "Jo, mama, mene je tako strah! Le hitro nazaj v hišo."

Hčerka je potegnila mater za krilo, ko jo je prevzel strah, da se je tresla kakor šiba na vodi. Urno sta se poslovlili od tistega kraja in jo ubrali džinov, kjer sta še nadalje razmišljali o strahotnem glasu, ki sta ga slišali.

Prav malo sta spali tisto noč in komaj sta čakali, da se je zdanilo.

Naslednji dan nista imeli vdova in njena hčerka občutka doma. Sli sta k sosedu in povedali, kaj sta slišali prejšnji večer v kamnolomu. Novica se je kmalu raznesla po vsej okolici in ljudje so govorili o duhu pokojnega Bonbiča, ki se vrača nazaj in straši v kamnolomu.

V tistem kraju je živel neki mož, o katerem so govorili, da je silno prebrisan in da se tudi na čarovnije razume. Ljudje so svetovali vdovi, naj takoj gre k tistemu možakarju in naj mu pojasni vso stvar, on pa bo že naredil, da bo prav, saj je "črnobukvar". To ime so mu dali potem, ko je sam raznesel govoriče, da ima "črne bukvce" ter zna pomirjevati duhove umrlih, ki se vračajo nazaj in pokorijo za svoje grehe. Ljudje so verjeli, da zna pošiljati trpeče duše v nebeško kraljestvo, kjer dobijo večni mir.

Vdova se je napolitla k možakarju. Mirno je poslušal njegovo povest in ko je končala, jo je zagotvil, da bo duh njenega moža našel mir. Posegel je v neki predaj in potegnil iz njega staro knjigo.

"Le pogledajte, s to knjigo in blagoslovljeno vodo bom ukrotil duha vašega moža, da ne bo več strašil ljudi in se mučil v kamnolomu," je rekel "črnobukvar" vdovi. "Do večera bom ukrenil vse potrebno, zdaj se pa vrnite domov."

Vdova se je zahvalila možakarju, ki jo je z lepimi besedami potolažil in zagotovil, da bo duh njenega moža kmalu našel mir.

Ko je legla noč na zemljo, je bilo zbranih mnogo mož, žensk in otrok okrog "črnobukvarja". Izmed skupine je izbral tri fantje, ki so bili zelo korajžni in jim velel, naj se oborožijo s lovskimi puškami. Noč je bila lepa in mesec je svetil na jasnem nebu.

Ob enajstih se je skupina pričela pomikati proti kamnolomu. Spredej je stopal čarovnik s črnimi bukvami in steklenico blagoslovljene vode v svojih rokah. Za njim so korakali s puškami oboroženi fantje, kakor da bi ga hoteli ščititi, da se mu ne bi kaj pripetilo. Tvoja skrb je bila seveda odveč, kajti človek, ki zna ukrotiti duhove umrlih, bi lahko ukrotil tudi druge sovražnike. Ljudje, ki so stopali za njim, se sploh niso spomnili, da imajo svoje hrbe nezavarovane.

Končno je skupina dospela na rob kamnoloma in se ustavila. Gledali so v globočino, toda opazili niso ničesar sumljivega, čeprav je mesec razsvetljeval vso okolico. V kamnolomu je vladala globoka tišina kakor tudi zgoraj, kjer je bila zbrana grupa ljudi. Nobenemu ni bilo treba reči, naj bo tiho, ker so vsi napeto poslušali. Drenjali so se okrog čarovnika, kajti vsi so hoteli biti v njegovi bližini, da bi jih čulval pred nevarnostjo.

"Nič ni slišati," se je oglašil "črnobukvar" in obrnil proti vdovi in njeni hčerki. "Vse je pripravljeno, samo povejte mi, od katere strani se je zadnjič slišal glas."

"Od tamle," je odgovorila vdova in pokazala s prstom v globočino. Komaj je spregovorila,

še se je čul glas iz globočine: "U-u-u..."

V resnici je bil žalosten, da bi se moral vsak človek prestrašiti.

"Slišite?" je vprašal čarovnik in se ozri po ljudeh.

"Oh, prav tak je kakor zadnjič. Duh mojega moža je," je odgovorila vdova, drugi pa so gledali v globočino, odkoder je prišel zagonešen glas.

Čarovnik je odprl črno knjigo in velev vsem, naj pokleknejo. Vsi rasen fantov, ki so bili oboroženi s puškami, so se pokorili in poklekneli. Fantje so ostali na svojih mestih, s pripravljenimi puškami v rokah, da oddajo strele, če bi bilo potrebno.

Čarovnik je pričel čitati iz knjige in zagovarjati duha, z blagoslovljeno vodo pa je škropil doli po skalovju. "Če si duh, Bog naj ti odpusti grehe in pokliče v nebeško kraljestvo," je mrmral.

Eden izmed fantov se je neopazno sklonil, pobral kamen in ga vrzel v globočino. Koj na to se je začelo plahutanje peroti in iz kamnoloma je priletel velik čuk. Fant je pomislil in sprožil, puška je zagrnela, da se je pretreslo ozračje. Leteči ptič je omahnil in padel nazaj na skalovje v globočini kamnoloma.

Strelec se je podal v globočino in tam pobral nočno ptico, kateri je s krogljo upihnil življenje. Prinesel jo je na vrh in pokazal ostalim. "No, kar poglejte, kakšen duh je to, ki vam je povzročil toliko strahu," je dejal.

"Saj to ni noben duh, čuk je," je pripomnil nekdo iz množice.

"Črnobukvar" je skremžil obraz, ker mu je račun unesel. Upal je, da bo spet potegnil ljudi, podpri ljudsko vero v njegovo čarovniško znanje, da mu bodo ljudje še bolj zaupali, a zdaj se je vse izjalovilo. Zagoneška skrivnostnega glasu je bila pojasnjena in on je moral odditi z dolgim nosom. Zagonečko je razrešil čuk, ki pa je moral za to žrtvovati svoje življenje.

Od tiste noči ni bilo slišati iz kamnoloma nobenega stokanja več, nakar so tudi utihnile govoriče o vračajočem se duhu delavca Bonbiča, ki dela pokoro za svoje grehe v kamnolomu, kjer ga je, dohitela tragična smrt. Potem, ko se je vse tako srečno izteklo, sta bili tudi vdova Cena in njena hčerka potolaženi.

Praktičnost

"Tak v kinu si pojedel češnjaje?" vpraša mati svojega nadebudnega sinčka. "Upam, da vsaj pečka nisi izpljuval na tla?"

"O, ne, mamica, vse sem jih lepo odložil v klobuk gospodu, ki je sedel zraven mene."

Najnovejša o Bobbyju

Rudi se grize. Izgubil je bil naslov nekega znanca, ki bi mu moral nujno pisati zastran nekega sestanka. Pa mu svetuje Bobby:

"Pa mu piši poštno ležeče!"

Otroška zvižaja

Učitelj: Petreček, večeraj si me nalagal. Povedal si mi, da zato nisi prišel v šolo, ker ste dobili fantka. Prejle sem pa srečal tvo-

Joachim von Ribbentrop (levo), nemški poslanik v Londonu in lord Londonderry na lovu v yorkshirskih gozdovih.

jega očeta in mi je rekel, da ste dobili dvojkica, fantka in punčko. Nu, kaj praviš zdaj?

Petreček: Oče je po pravici povedal. Mislim sem namreč, da bo za ta teden fantek dovolj, punčko sem si hotel prahriniti do drugega tedna.

Želodčno zdravilo iskreno priporočeno

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

Ne bodite saznji neprebavnosti

MARČIČE SI FRONTI VBEREC
Triner's Bitter Wine Co.
544 S. Wells St., Chicago, Ill.
Pošljite mi brezplačni vzorec.
Ime
Naslov

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine ki eni naročnik. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroka reči, da je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zračn. države in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je...	\$7.50
1 tednik in.....	1 tednik in.....	6.50
2 tednika in.....	2 tednika in.....	5.10
3 tednike in.....	3 tednike in.....	3.90
4 tednike in.....	4 tednike in.....	2.70
5 tednikov in.....	5 tednikov in.....	1.50
Za Evropo je.....		\$9.00

Izpolnite spodnji kupon, prilijete potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J. ali če se greseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bo moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravnštvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto lista Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravnštvu znifati datum za to vsoto naročnino.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....
Naslov.....
Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. društva št.....
3).....Čl. društva št.....
4).....Čl. društva št.....
5).....Čl. društva št.....

Mesto.....Država.....
Nov naročnik.....Star naročnik.....

By the Way~

6 SHOPPING DAYS LEFT

A PLANT FOR THE BOSS' WIFE

BUY CHRISTMAS SEALS

1936

Listen to the Yugoslav Radio Hour of PALANDECH'S TRAVEL BUREAU AND FOREIGN EXCHANGE
Station WWAE, Every Sunday 1 to 2
536 S. Clark St., Chicago. — Mar. 1936

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnik, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
Cene zmernne, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.

Tam se dube za želje tudi vsa ustmena pojasnila